

Curs 2008-09 Codi :21961 Assignatura : Didàctica de les Arts Plàstiques 1

Titulació, impartició i nombre de crèdits:

Meste d'Educació Primària. Troncal, anual, 1r curs, 8 crèdits.

Departament: Didàctica de l'Expressió Musical Plàstica i Corporal

Professors: Jaume Barrera, Esther Collados i Montse Font.

1. Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

1. Conèixer la importància de l'educació perceptiva visual per a la formació artística.
2. Prendre consciència de la importància que té per l'infant la capacitat de representació pròpia.
3. Conèixer i treballar els continguts bàsics de les Arts Plàstiques tant en la teoria com en la pràctica.
4. Desenvolupar en l'alumne actituds vers l'adquisició de coneixements, capacitat de reflexió i crítica envers els seus propis treballs i els dels companys de classe.
5. Fomentar la curiositat de conèixer, practicar i gaudir de l'experiència plàstica.

2. Blocs temàtics i organització dels continguts

1. Teoria i pràctica de l'art
 - El dibuix o representació gràfica
 - La pintura o representació en color
 - L'escultura o representació volumètrica o espacial
2. Apreciació i comprensió de l'art
 - Contextualització, observació i anàlisi d'un moviment artístic o d'un artista
 - Realització d'un projecte de procés creatiu personal vinculat a l'estudi anterior
3. Valors de l'educació artística
 - Procés evolutiu del dibuix infantil. Detectar les necessitats expressives dels nens de 6 a 12 anys.
 - Importància de l'educació perceptiva per al desenvolupament artístic. Observació i anàlisi d'un cas concret, contextualització i valoració.
4. Aspectes metodològics i curriculars
 - Introducció general del disseny curricular i adequació dels conceptes generals a l'àrea de les arts plàstiques
 - Relació del model d'ensenyament i aprenentatge de l'assignatura amb l'aplicació didàctica a les escoles de Primària.

3. Avaluació

L'avaluació és de forma contínua i progressiva, tenint en compte que els coneixements de l'àrea a principis de curs són molt minsos, i que el coneixement en les arts plàstiques és sempre continu.

En aquesta assignatura s'avalua sobretot l'evolució personal de cada alumne dins el marc de les propostes presentades de forma grupal. Es valora les actituds positives de l'alumne envers l'aprenentatge del llenguatge artístic; la millora en la resolució tècnica i plàstica de cada proposta plàstica; la investigació teòrica en els temes exposats a l'aula; la maduresa conceptual en el procés creatiu i d'exposició de treballs teòrics.

L'avaluació passa per l'assistència continuada a classe, i la realització de tots els exercicis, tant de caire més pràctic com teòric. L'avaluació final comtarà amb la correcció del portfoli de l'alumne (es realitza una entrega de portfoli a la fi del 1er semestre, i un altre al final del curs).

4. Fonts d'informació bàsica

Aquesta assignatura funciona amb el recurs del Campus Virtual. En aquest espai els estudiants trobaran materials (fitxes de lectura, guions de treball, fitxes d'observació i avaluació,...) que els ajudaran a confeccionar els treballs en grup i els treballs individuals,...)

Bibliografia recomanada

HISTÒRIA I TEORIA DE L'ART

ARGAN, J.C. (1976): El arte moderno. Valencia. F. Torres. BACHELAND, G. (1965): La poética del espacio. México. Fondo de cultura Económica. BERGER, R. (1976): El conocimiento de la pintura. Barcelona. Noguer.

BERGER, J. (2001): Modos de ver. Barcelona. Gustavo Gili. EFLAND, A. D. (2002). Una historia de la educación artística. Tendencias intelectuales y sociales en la enseñanza de las artes visuales. Barcelona. Ed. Paidós. GOMBRICH, E.H. (1980): Historia del arte. Madrid. Alianza. GOMBRICH, E.H. (1979): Arte e ilusión. Barcelona. Gustavo Gili. LOPEZ CHUHURRA, O. (1975): Estética de los elementos plásticos. Barcelona. Labor. MALINS, F. (1983): Para entender la pintura. Madrid. Hermann Blume. MONNIER, G. Historia de la pintura. Daimon. READ, H. La escultura moderna. Destino. BASES PSICOPEDAGÒGIQUES

ARNHEIM, R. (1976): El pensamiento visual. Buenos Aires. Universitaria. ARNHEIM, R. (1979): Arte y percepción visual. Madrid. Alianza. ARNHEIM, R. (1993): Consideraciones sobre la educación artística. Barcelona. Paidós. ARNHEIM, R. (1986): Hacia una psicología del arte. Madrid. Alianza Forma. CABANELLAS, J. (1980): Formación de la imagen plástica en el niño. Pamplona. Grafinas. EFLAND, A. D. (2004). Arte y cognición. La integración de las artes en el currículum. Barcelona. Ed. Octoedro. EISNER, W. (1987): Procesos cognitivos y currículum. Barcelona. Martínez Roca. EISNER, E. W. (1993): Educar la visión artística. Barcelona. Paidós. EISNER, E. W. (2004) El arte y la creación de la mente. Edicions Paidós Ibérica. GARDNER, H. (1987): Arte, mente y cerebro. Una aproximación cognitiva a la creatividad. Buenos Aires. Paidós. GARDNER, H. (1994): Educación artística y desarrollo humano. Barcelona. Paidós. GARDNER, H. (1999): Inteligencias múltiples. La teoría en la práctica. Barcelona. Paidós. GARDNER, H. (2000) La educación de la mente y el conocimiento de las disciplinas. Barcelona. Ed. Paidós. HOLLOWAY (1982): Concepción del espacio en el niño. Buenos Aires. Paidós. MATTHEWS, John (2002). El arte de la infancia y la adolescencia. Ed. Paidós. Arte y educación MARTINEZ, L. (2004): Arte y símbolo en la infancia. Un cambio de mirada. Barcelona. Octoedro. EUBNOVAES, M.H. (1973): Psicología de la aptitud creadora. Buenos Aires. Kapelusz. ROOT-BERNSTEIN, R. i M. (2002): El secreto de la creatividad. Barcelona. Ed Kairós. VIGOTSKY, L.S. (1982): La imaginación y el arte en la infancia. Madrid. Akal.

DIDÀCTICA DE LES ARTS PLÀSTIQUES

AGUIRRE, I. Teorías y prácticas en educación artística. Navarra. Universidad Publica de Navarra. ARAÑO, J. C. (1989): "Los caminos del arte". Cuadernos de pedagogía nº 167. AYMERICH, C. (1970): Expresión y arte en la escuela. Barcelona. Teide. BADIA, Marta (2003) Figuras, formas, colores: propuestas para trabajar la educación plástica y visual. Graó. Barcelona. BALADA, M. (1988): Com analitzar una obra plàstica. Barcelona. ICE. BALADA, M. ; JUANOLA, R. (1984): L' educació visual a l' escola. Barcelona.. Rosa Sensat. BISQUERT. (1977): Las Artes Plásticas en la escuela. Madrid. INCIE. BOSCH, E. I ALTRES (1999): Fer plàstica un procés de diàlegs i situacions. Barcelona. Rosa Sensat. Ed. Octoedro. BOIX, E. ; CREUS, R. (1986): El arte en la escuela. Expresión plástica. Barcelona. Polígrafa. DAVIS; SCOTT. (1980): Estrategias para la creatividad. Buenos Aires. Paidós. DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (1992): Currículum. Educació Primària. Barcelona. Generalitat de Catalunya. DIAZ, C.. (1986). La creatividad en la expresión plástica. Madrid. Narcea. EFLAND, FREEDMAN, STUHR (2003): La educación en el arte posmoderno. Barcelona. Paidós. ESTRADA, F. (1991): Génesis y evolución del lenguaje plástico en los niños. Zaragoza. Mira Editores. GRACIA, F. (1991): Estrategias creativas. Madrid-Barcelona. MEC/Vicens Vives. HARGREAVES, D.J. (1991): Infancia y educación artística. Madrid. MEC. Morata. JOVE, J. (1999): Model didàctic d'iniciació a l'art. Barcelona. CEAC. Diputació de Barcelona. JUANOLA, R. I ALTRES. (1999): Art, cultura i educació. Barcelona. Pensament. JUANOLA, R. (1992): "Reforma educativa y educación artística". Cuadernos de Pedagogía nº 208. LAZOTTI, L. (1983): Comunicación visual y escuela. Barcelona. Gustavo Gili. LOWENFELD, V.; LAMBERT, W. (1977): Desarrollo de la capacidad creadora. Buenos Aires. Kapelusz. LURÇAT, L. ((1980): Pintar, dibujar, escribir, pensar. Madrid. Cíncel. MARIN, R. (1985): "Un nuevo modelo curricular para la década de los 90: La Educación Artística como disciplina". Icónica nº 12. READ, H. (1986): Educación por el arte. Barcelona. Paidós Ibérica. STERN, A. (1962): Comprensión del arte infantil. Buenos Aires. Kapelusz. STERN, A. (1965): El lenguaje plástico. Buenos Aires. Kapelusz. TAILOR, J. C. (1985): Aprender a mirar. Buenos Aires. La Isla. TORRES, M.; JUANOLA, R. (1998). Dibujar, mirar i pensar. Consideracions sobre educació artística. Barcelona. Rosa Sensat. TORRES, M.; JUANOLA, R. (1998): Una manera d'ensenyar arts plàstiques a l'escola. Barcelona. Rosa Sensat.

DIDÀCTIQUES D'ASPECTES PARCIAIS

EL DIBUIX I LA SEVA DIDÀCTICA

ANTUÑA, J. RODRÍGUEZ, C. "Aspectos evolutivos del dibujo infantil". Signos nº 5-6. 1992. CALMY, G. La educación del gesto gráfico. Barcelona. Fontanella. DAUCHER, H. (1985): Modos de dibujar 1, 2, 3, 4, 5, 6. Barcelona. Gustavo Gili. EDWARDS, B. (1994): Aprender a dibujar con el lado derecho del cerebro. Barcelona. Urano. FREINET, C. (1970): Los métodos naturales II. El aprendizaje del dibujo. Barcelona Fontanella. GOMEZ-MOLINA, J. J. (1995): Las lecciones del dibujo. Madrid. Cátedra. GOODNOW, J. (1983): El dibujo infantil. Madrid. Morata. GORDON, L. (1986): Dibujo anatómico de la figura humana. Daumon. HAYES, C. (1986). Guía completa de pintura y dibujo. Madrid. Hermann Blume. LUQUET, G.H. (1978): El dibujo infantil. Barcelona. Médica i técnica. RUSKIN, J. (1983): Les tècniques del dibuix. Barcelona. Laertes. WIDLOCHER, D. (1975): Los dibujos de los niños. Barcelona. Herder.

EL COLOR I LA SEVA DIDÀCTICA

ALBERS, J. (1963): La interacción del color. Madrid. Alianza. DE GRANDIS, L. (1985): Teoría y uso del color. Madrid. Cátedra. GIMÉNEZ D.; TATO, S. (1983): El color. Generalitat Valenciana. Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa. MORENO RIVERO, T. (1996): El color. Historia, teorías y aplicaciones. Barcelona. Ariel. WITGENSTEIN, L. (1994): Observaciones sobre los colores. Barcelona. Paidós.

PÀGINES WEBS

www.xtec.es Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (Recursos educatius)
www.xtec.es/recursos/lit_inf/dossiers/educ_art/ (Biblioteca Rosa Sensat: Ed. Artística) www.xtec.es/~mbardera/ www.cultura/genocat.es/museus/museudir.html
www.xtec.es/~mmoron/ L'Art del segle XX a l'escola. Propostes didàctiques per a treballar a l'àrea de llenguatge plàstic a EI i visual i plàstica a EP.